

PÖNDÉRKERT

„Fut az ecset tekergően...”

Kalendárium

- A szökőévről

Versek

- Húsvét

Zöld mozaik

- Mi lesz a szeméttel?

Ügyeskedj!

- Gondolkozz! Oldd meg!

Tudod-e?

- Érdekességek az természet világából

Információk

- Mit? Hol? Mikor?

Kedves Olvasók!

Idén szökőévünk van, ezért ennek alkalmából engedjétek meg, hogy Romhányi Attila e témában közölt írását megosszam veletek:

Négy év után 2008-ban ismét egy nappal többet írunk február végén, amelynek lényegét az emberek többsége ismeri, de a naptárprobléma magyarázatára már kevesebben emlékezünk.

Földünk egy tengelyforgását a Nap két egymást követő delelése határolja és a közöttük eltelt időt őseink napnak nevezték. Ezt az időtartamot ma is valódi nap elnevezéssel illetjük, amelynek hossza nem állandó az év folyamán.

Földünk változó sebességgel kering a Nap körüli ellipszis pályán, és ez számunkra a rövidebb tél és a hosszabb nyár formájában tükröződik. Valódi időt mér a napóra, de mindennapi életünkben a változó idő nem megfelelő, ezért bevezették a tropikus év és a középnap fogalmát. Egy tropikus év alatt azt az időtartamot értjük, amíg Napunk a tavaszpontból kiindulva, ugyanoda visszatér. A tavaszpont helyzetét a Föld pályasíkjának (ekliptika) és a földi egyenlítő égi vetületének az a metszéspontja határozza meg, amelyben az ekliptika az egyenlítő fölé emelkedik.

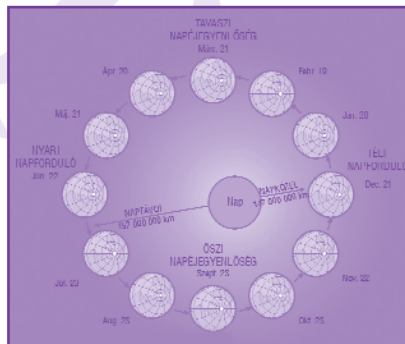
Egy tropikus év: 365 nap 5 óra 48 perc 46,07 másodperc, azaz 365,2422 nap.

Egy középnap hossza: 24 óra 3 perc 56,55 másodperc.

A világegyetemben nincs sehol stabil pont, így a tavaszpont helyzete sem állandó, mert bolygónk tengelye kerekén 25700 év alatt körbevándorol az égen, és a tavaszpont folyamatosan eltolódik a csillagos égboltra vetülő koordinátarendszerrel együtt. Most nem részletezem a holdéveket, a holdhónapokat és a Julián-naptárt, csak 1500-as évekig megyünk vissza, amikor a naptárbeli eltérések miatt már 13 nappal eltolódott a tavaszi napéjegyenlőség időpontja.

Az időmérés történetében minden probléma okozója, hogy az év a napnak nem egész számú többszöröse, így ha 365 napos évekkel számolunk, akkor évente egy negyed napot elveszítünk. 1582-ben XIII. Gergely pápa naptárreformot hajtott végre és bevezette az általunk ma is használt Gergely-naptárt.

Elrendelték, hogy minden 4-gyel osztható év szökőév legyen, de a 100-as évek közül csak minden 400-zal osztható lehet szökőév. Módosításukkal elérték, hogy a maradék eltérések csak 3000 év alatt növelik egy nappal az év hosszát.

Vallási ünnepek:

- március 2.: Nagyböjt 4. vasárnapja
- március 9.: Nagyböjt 5. vasárnapja
- március 16.: Virágvasárnap
- március 23.: Húsvétvasárnap
- március 24.: Húsvéthétfő
- március 30.: Isteni Irgalmasság vasárnapja

Jeles napok:

- március 8.: Nemzetközi Nőnap
- március 15.: Nemzeti Ünnepeink
- március 24.: Tuberkolózis Világnapja
- március 27.: Színházi Világnap

Márti

FELHÍVÁS!

Kérjük, ajánlja fel adójának 1%-át a Magyar Máltai Szeretetszolgálat javára.

Adószám: 19025702 - 1 - 43

Köszönjük!

Mi lesz a szeméttel?

A lakótelepeken és családi házas környékeken sétálva már egyre többször találkozhatunk szelektív hulladékgyűjtő szigetekkel. Ezekon általában négyféle hulladékot gyűjtenek: műanyagot, fémeket, papírt és üveget. Bizonyára már bennetek is felmerült a kérdés: mi történik az összegyűjtött hulladékkal, és hogyan tudják ezeket újrahasznosítani?

Az összegyűjtött hulladék tisztasága sokszor nem megfelelő. Sokan olyan szemetet is beledobnak ezekbe a gyűjtőkbe, ami nem oda való, csak hogy megszabaduljanak tőle. Így a szelektíven gyűjtött hulladékot a feldolgozás előtt még egyszer átválogatják.

Az összegyűjtött műanyag PET palackokat (amiben az ásványvizet és az üdítőket árulják) ledarálják. Ezt az anyagot pehelynek nevezik. A pehelyet tisztítják, mivel a palackok általában nem tiszta és kimosott állapotban kerülnek a gyűjtőedényekbe. Ezután granulátumot készítenek a műanyagból, ami már alkalmas arra, hogy újra feldolgozzák. Nagy részét a textilipar használja fel: műszálakat gyártanak belőle. De felhasználhatják újabb palackok, csomagolófóliák és egyéb műanyagból készült tárgyak (pl. virágcserep) készítésére is.

Az alumínium üdítő- és sörösdobozok a környezet számára nagy megterhelést jelentenek. A természetben még száz év alatt sem bomlanak le. Az előállításuk is nagyon sok pénzbe kerül. Egy dobozos üdítő doboza többbe kerül, mint maga az ital, ami benne van. Szelektív gyűjtésük azért fontos, mert az újrahasznosítás kevésbé környezetszennyező, mint az alumínium előállítása.

A dobozokat a különválogatás után megtisztítják, majd hőkezeléssel leégetik róluk a festékréteget és más anyagokat. Ezután újraolvasztják, és tömböket öntenek belőle, amit ismét felhasználnak. Az újra feldolgozott alumínium ugyanolyan jó minőségű.

A papír újrahasznosítása talán a legegyszerűbb folyamat, mégis a leggyakrabban elégetik, vagy hagyják

lebomlani a szeméttelpeken.

A papírhulladékot összegyűjtik és vízzel összekeverve pépesítik. Ha a festékanyagok színtelenítéséhez nem használnak semmit, akkor egy szürkés színű papír keletkezik, ami környezetbarát, de nem olyan jó minőségű. Ezt kartondobozok és csomagolópapírok gyártásához használják.

A szelektív hulladékgyűjtőkben külön gyűjtik a színes és az átlátszó üvegeket. Ezt azért kell szétválasztani, mivel a vegyes üvegekből csak egyféle, zöld színű üveget tudnak gyártani.

Az üveg újra felhasználhatósága nagyon sokféle lehet, hiszen ha megolvasztják, szinte bármit lehet belőle készíteni. Az építőiparban is egyre nagyobb a szerepe: az összezúzott üveget cementtel összekeverve felhasználhatják útépitésre és épületek betonele-

meinek gyártására. Olvasztva, szálhúzásos technikával pedig hőszigetelő üveggypapot gyártanak belőle.

Láthatjátok, milyen sokféleképpen lehet hasznosítani a hulladékokat. Fontos a szelektív gyűjtés, hiszen az újrafeldolgozás sokkal kevesebb energiát és nyersanyagot igényel.

És ami még lényeges: csökkenti a környezetünket elárasztó szemét mennyiségét.

Sz. Timi

Forrás:
www.e-misszio.hu

Lőrinc Pál: Három füles

Három kis nyúl ül a réten.
Mesebeli faluszélen.
Előttük egy halom tojás,
Húsvét táján ez így szokás.

Festék is van jócskán, bőven,
Fut az ecset tekerőben.
Tojáson a színes csíkok
Olyan, mint a fürge gyíkok.

Nyúlapó is megjön közbe,
Leül köztük ott a földre.
Nagy bajuszát simogatja,
Tojásokat válogatja.

Szebb az egyik, mint a másik,
Nincsen köztük mely hibázik.
Ügyes ez a három füles,
Nem lesz a tál sehol üres.

Jut is bőven minden házba,
Locsolóknak tarisznyába.
Kinek nem jut fusson ide,
Nyúlapó tesz a zsebibe.

Baczkrisztián, 9 éves

Bars Sári: Hímes tojás

Ha feldobom fehér,
Ha leesik sárga.
Nem dobom fel, nem esik le
Készül a vásárba.

Kihímezem előbb
Szivárvány festékekkel,
Virágszirmot pingálok rá,
Tavaszi ég kékkel.

Jácintot, ibolyát,
Csibét, piros szívet,
Annak adom, aki érte
a legtöbbet fizet.

Nyúlanyó már kérte
fényes rézkrajcárért,
Csakhogy pénzért
nem eladó, sem bolyhos barkáért.

Locsolgatók jönnek
húsvét másodnapján,
Szagosvizet hintenek rám,
Nekik oda adnám.

Fazekas Krisztián, 10 éves

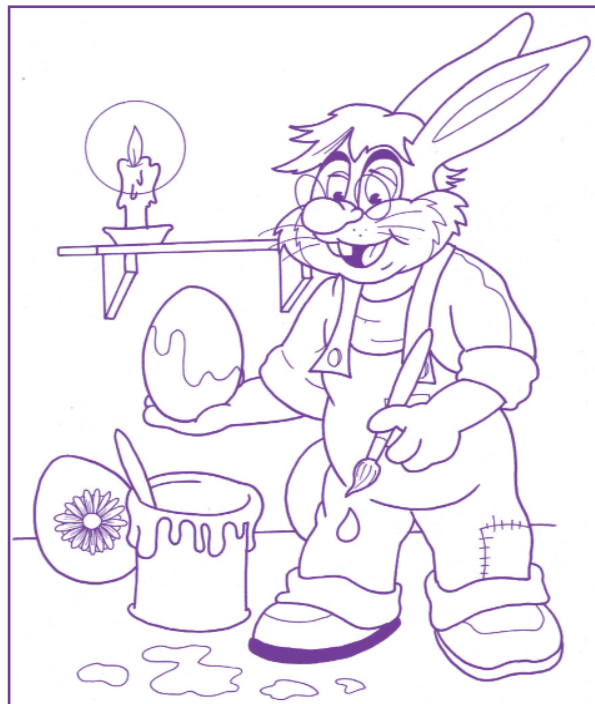

Szöllös Levente, 10 éves

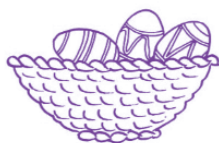
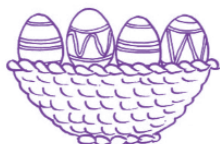

Nagy Roland, 9 éves

Hasonlítsd össze a két képet! Karikázd be a különbségeket!

Színezd ki pirosra azt a tálát, amiben a legkevesebb tojás van és kékre, amiben a legtöbb!.

NYÚL TOTÓ – Keresd meg a helyes választ!

Hogy hívják a nyulak királynőjét?

1. Nyúl Béla
  2. Nyuszi Gyuszi
- χ: 11. Lujza

Miért szereti a nyúl a répát?

1. Elfogyott a rántott hús.
  2. Egészséges, sok vitamin van benne.
- χ: Nem is szereti, csak mindig azt kap.

Tudod-e, miért van a nyúlnek bajusza?

1. Nem szeret borotválkozni.
  2. Rokona az oroszlán.
- χ: Így jobban tud tájékozódni a környezetében.

Összeállította: Zsuzsa

Egészség-ábécé

– Szabadtéri sportok –

Beköszöntött a tavasz, hamarosan itt a jó idő, ami kedvez a szabadtéri sportoknak. A téli hónapokat követően sokan ülnek ismét a kerékpárjukra. De igen jó hatású – testnek és léleknek egyaránt – a szabad levegőn sétálni, túrázni.

- *Melyek a tavasszal üzhető sportok? Karikázd be a helyes válaszokat!*

Sielés

Vízisí

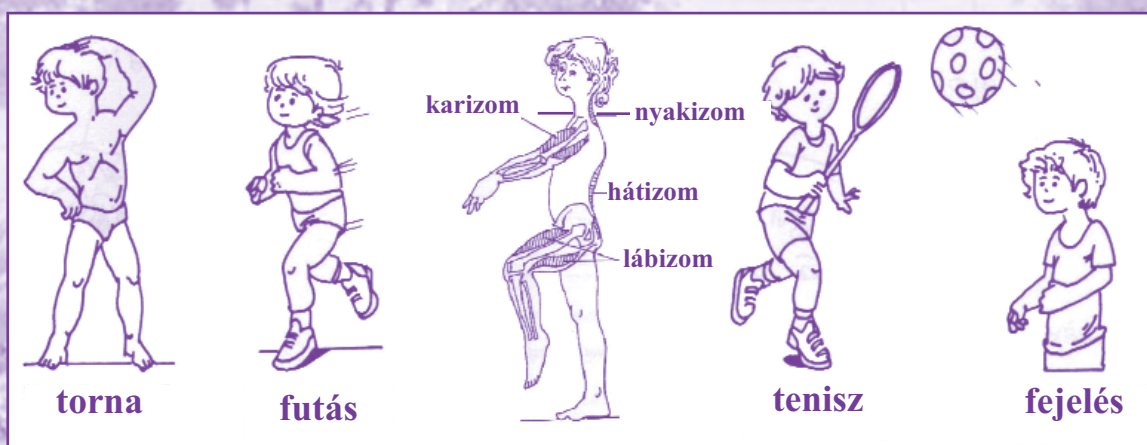
Pingpong

Szánkózás

Foci

Görkorcsolya

- *Sokféle sportág létezik és mindegyik más és más testrész izomcsoportjait mozgatja meg. Karikázd be, mely izmokat erősítik a rajzokon bemutatott sportágak!*

Ági

Gyerekszemmel

– *Mik a terveid tavaszi szünetre?*

– *A szünetekben pár napot mindig a nagyszüleimnél töltünk a Balaton mellett, egy kis faluban. Ilyenkor a nagyapámmal horgászni szoktunk, meg van pár haverom a faluban, azokkal fogok bringázni és beszélgetni, mert elég régen nem találkoztam velük.*

– *Ti hogyan ünneplitek a húsvétot?*

– *A családom nem nagyon vallásos, de a nagyobb ünnepeken szoktunk templomba járni. Én a húsvéti reggeliket különösen*

szeretem. Sonka, kalács, tojás és reszelt torna...hmm. De az egészben még az is jó, hogy együtt van a család.

– *Tervezed-e, hogy mész locsolkodni?*

– *Naná! Minden évben megyek. Először a rokonokhoz, mert tőlük mindig kapok pénzt is. Most éppen egy gördeszékára gyűjtök. Aztán az osztálytársaimmal elmegyünk néhány lányhoz a suliból és őket is meglocsoljuk. Tanultam már néhány vicces locsolóverset is!*

Timi és Zsolti

Ne feledjétek, búvárkodjatok ti is! Ha különleges adatra bukkantok, írjátok meg a szerkesztőség címére, és az újságba is bekerülhet majd. Várom ötleteiteket!

Meddig él a mamutfenyő?

A kaliforniai mamutfenyő élettartama megdöbbentően magas. Átlagosan 3000 év, de nem ők a Föld legöregebb élőlényei, hanem a szintén kaliforniai szűrősfenyők. Ők akár 4500 évig is élhetnek, de a tudósok tudnak 6-8000 éves példányokról is. A mamutfenyő hosszú élettartama talán különlegesen vastag kérgének is köszönhető (mely akár 50 cm is lehet). A rovarok meg sem próbálják rágcsálni, ráadásul a vastag kéreg tűzbiztos is.

Hogyan került a kávé Brazíliába?

Képzeljétek úgy, hogy ellopták. Ugyanis eredetileg Afrikában, Etiópiában nőtt először kávécserje. Itt figyelte meg egy a juhait legeltető pásztor, hogy az ilyen bokrok leveleit rágcsáló állatok nem tudnak elaludni, éberek maradnak. A kávéivás először a Közel-Keleten terjedt el, majd Európában. Innen hajón jutott el Dél-Amerikába. Egy tengerész ellopott egy kávécserjét, ami aztán gyorsan elszaporodott a hatalmas országban.

És a kakaó hazája hol van?

A kakaófa közép-amerikai növény. Sokféle fajtája létezik. Már az azték birodalom előtti mexikóiak is ismerték és itták a kakaófa termésében lévő magokból készült orleményt vízzel keverve. Nagy becsben tartották a kakaóbabot, egy időben a pénz szerepét töltötte be egyes közép-amerikai indián társadalmakban. Csak az 1600-as években került Európába, ahol az első kakaóbabszemekért arannyal kellett fizetni.

Színezd ki a képet!

*Szuhay-Havas Ervin: Meglepetések Enciklopédiája nyomán összeállította:
Zsuzsa*

Információk

LAJOS U.:

Énekes-mondóka foglalkozás: hétfőnként, 10.30-tól

Agyagozás: csütörtökönként, 16.00-tól

Személyiségfejlesztő játékok: hétvégeként (részletek a hirdetőtáblán)

HUSZTI ÚT:

Március 15-i kézműves: március 15. (szombat) 15.00-tól

Húsvéti kézműves: március 22. (szombat) 15.00-tól

Filmklub: március 27. (csütörtök) 16.00-tól

KERÉK U.:

Március 15-i vetélkedő: március 15. (szombat) 15.00-tól

Húsvéti kézműves: március 20. (csütörtök) 15.00-tól

Táncház: péntekenként, 16.00-tól

ZENPLÉN U.:

Kézműves foglalkozás: március 6., 13., 27. (csütörtök) 15.00-tól

Zenés-táncos foglalkozás: március 3., 17. (hétfő) 16.00-tól

Baba-mama klub: március 18. (kedd) A konkrét időpontról érdeklődjön az irodában!

Húsvéti tojásfestés: március 20. (csütörtök)

Pingpongbajnokság: március 28. (péntek)

GYŰRŰ U.:

Baba-mama klub: március 3. (hétfő) 10.30-tól

Kézműves foglalkozás: március 5., 12., 19., 26. (szerda) 16.00-tól

Játékos vetélkedő: március 28. (péntek) 16.30-tól

Drámajáték (kamaszklub): március 6., 13., 20., 27. (csütörtök) 16.00-tól

Diafilmvetítés: március 7., 14., 21., 28. (péntek) 16.30-tól

SILVÁNUS SÉTÁNY:

Anyukák kézművese: március 3., 10., 17., 31. (hétfő) 10.30-tól

Gyerekek kézművese: március 5., 12., 19., 26. (szerda) 16.30-tól

Énekes-mondóka foglalkozás: március 6., 13., 20., 27. (csütörtök) 10.30-tól

Családi vetélkedő: március 15. (szombat) 10.30-tól

A Baba-mama klubról és a Babamasszázsról érdeklődjön az irodában!

SOLYMÁR UTCA:

Kézműves foglalkozás: március 4., 11., 18., 25. (kedd) 16.00-tól

Családi agyagozás: március 5., 12., 19., 26. (szerda) 16.00-tól

Énekes-mondóka foglalkozás: március 6., 13., 20., 27. (csütörtök) 11.00-tól

Húsvéti készülődés (kézműves gyerekeknek, felnőtteknek): március 21. (péntek) 15.00-tól

Baba-mama klub: konkrét időpontról érdeklődjön az irodában!

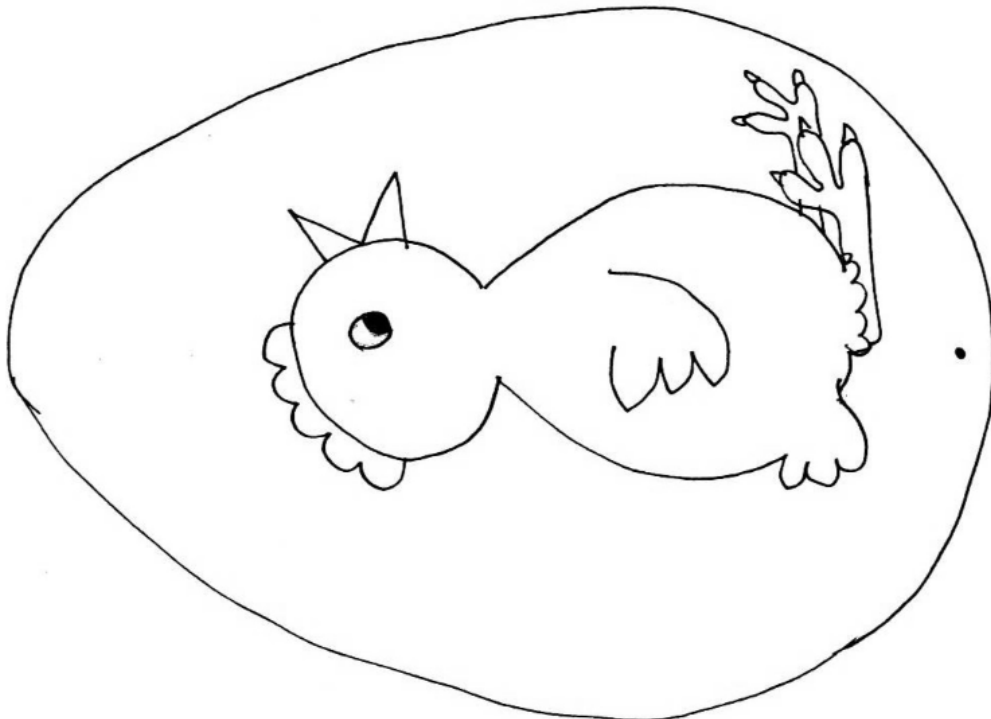
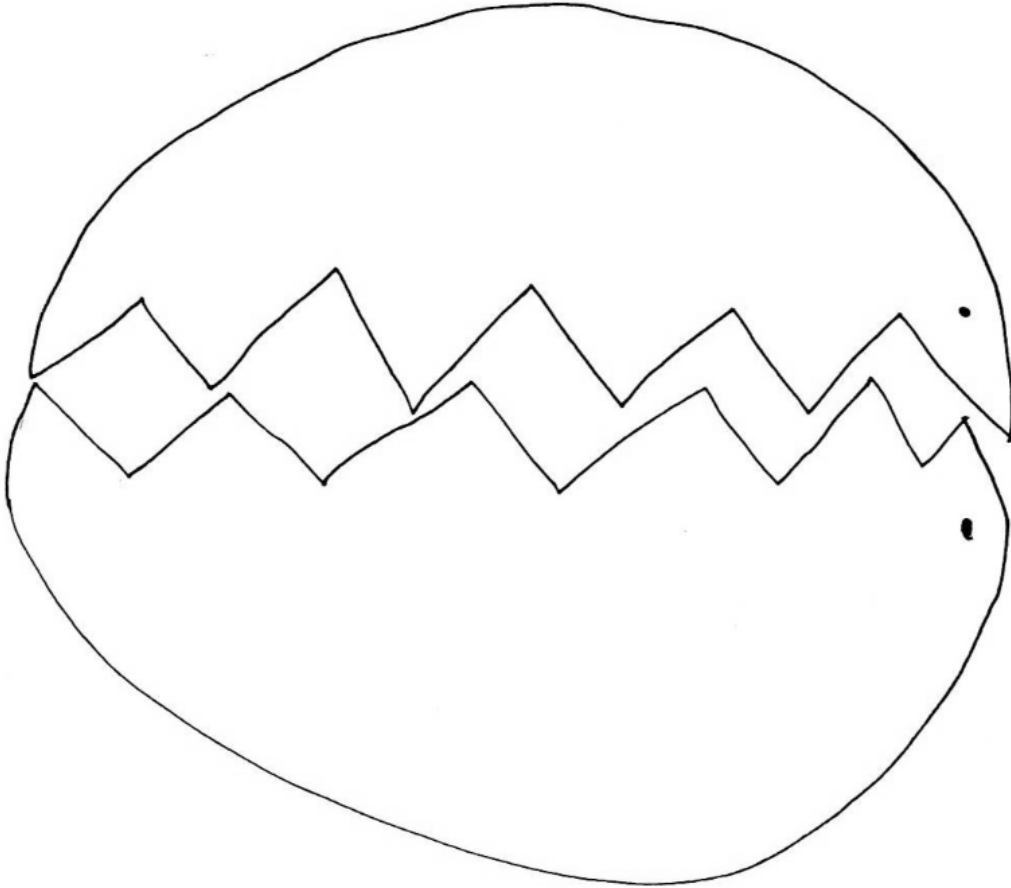

Kedves Gyerekek!

Az idén hamar ránk köszöntött a húsvét, de remélem, lesz még időtök elkészíteni ezt a két díszet az ünnepváráshoz. Színezzétek ki a kiscsirkét, majd a két fél tojást is, és vágjátok körbe a külső körvonalak mentén. Keressetek egy miltont-kapcsot, aminek segítségével fogjátok össze a három papíralkatrészt (a berajzolt pontokon átszúrva) úgy, hogy ha a fél tojásokat elhúzzuk, kibújjon a kiscsibe, ha egymásra toljuk, elbújjon a kiscsirkénk.

Jó munkát!

Zsuzsa

Kedves Gyerekek!

Nagyon szép csipketojásotok lesz, ha kivágjátok a felesleges részeket a tojásból. Hegyes végű ollóval könnyebb a munka, de felnőttől is kérhettek segítséget a munka elkezdéséhez!

A kész munkát ablakra is ragaszthatjátok, de asztali alátétként is használható.

Jó munkát!

Zsuzsa

